



LIETUVOS RESPUBLIKOS LYGIŲ GALIMYBIŲ KONTROLIERIUS

SPRENDIMAS

DĖL GALIMOS DISKRIMINACIJOS DĖL NEGALIOS TEIKIANT PASLAUGAS KAUNO PLAUKIMO MOKYKLOS BASEINE „VILIJA“ TYRIMO

2017-10-23 Nr. (17)SN-124)SP-79

Vilnius

2017 m. birželio 19 d. Lygių galimybių kontrolieriaus tarnyboje (toliau ir – Tarnyba) gautas Š. M. (toliau – Pareiškėjas) skundas (reg. Nr. (17)SN-124) dėl galimos diskriminacijos dėl negalios teikiant paslaugas Kauno plaukimo mokyklos baseine „Vilija“. Pareiškėjas nurodė, jog Kauno plaukimo mokyklos valdomo baseino „Vilija“, esančio Demokratų g. 34, Kaune (toliau – baseinas), pastatas ir įranga galimai nepritaikyti asmenų su judėjimo negalia poreikiams. Skunde pateikiama informacija, jog per šešis renovavimo darbų etapus, atlikus baseino pastato rekonstrukciją (toliau – rekonstrukcija), baseino patalpos ir įranga nebuvo tinkamai pritaikyti asmenų su negalia poreikiams. Dėl šios priežasties asmenims su judėjimo negalia galimai yra ribojamos galimybės gauti baseine teikiamas paslaugas.

Lygių galimybių kontrolierius

n u s t a t ė:

2017 m. liepos 17 d. Tarnyboje gautu Kauno plaukimo mokyklos raštu Nr. 8-74 (toliau ir – Raštas) informuojama, jog šiuo metu baseine teikiamos paslaugos visiems asmenims. Kadangi baseino patalpose yra įrengti keltuvai, paslaugos yra prieinamos asmenims su judėjimo negalia. Baseino pastato rekonstrukcijos darbai atlikti pagal 2008 m. rekonstrukcijos techninį projektą Nr. 60/2007-TP (toliau – Techninis projektas), remiantis kuriuo baseino patalpos ir įranga yra pritaikyti asmenų su negalia poreikiams vadovaujantis Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2001 m. birželio 14 d. įsakymu Nr. 317 „Dėl STR 2.03.01:2001 „Statiniai ir teritorijos. reikalavimai žmonių su negalia reikmėms“ patvirtinimo“

patvirtino statybos techninio reglamento STR 2.03.01:2001 (toliau – Statybos techninis reglamentas) reikalavimais. Techniniame projekte buvo numatyti sprendiniai dėl baseino patalpų ir įrangos pritaikymo asmenų su negalia poreikiams. Baseino patalpose įrengti „Omega F“ tipo „Lehner Lifttechnik“ keltuvai. Šiuo metu vyksta baseino pastato rekonstrukcijos užbaigimo procedūra.

Lygių galimybių kontrolierius

k o n s t a t u o j a:

Skundo tyrimo metu buvo vertinama, ar baseine asmenims su negalia sudarytos vienodos sąlygos gauti tokias pačias paslaugas, t. y., ar Kauno plaukimo mokyklos administracija nepažeidė Lygių galimybių įstatymo 8 straipsnio 1 punkto bei Jungtinių Tautų neįgaliųjų teisių konvencijos (toliau – Konvencija) 26 straipsnio 1 dalies b) punkto ir 30 straipsnio 5 dalies e) punkto reikalavimų.

Pažymėtina, jog tiek Europos Sąjungos, tiek nacionaliniuose teisės aktuose diskriminacija pačia bendriausia šio žodžio prasme reiškia teisių sumažinimą arba atėmimą tam tikrai kategorijai asmenų dėl kokių nors požymių. Asmenų lygybės principas iš esmės reiškia diskriminacijos draudimą, o diskriminacija dažniausiai suprantama kaip žmogaus teisių varžymas ar tam tikrų privilegijų teikimas, atsižvelgiant į lyties, rasės, tautybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų požymius.

Pamatinis Lietuvos valstybės ir visuomenės gyvenimo aspektus reglamentuojančio įstatymo – Lietuvos Respublikos Konstitucijos – 29 straipsnyje nurodoma, jog žmogaus teisių negalima varžyti ir teikti jam privilegijų dėl jo lyties, rasės, tautybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų pagrindu. Asmenų lygybės principas yra konstitucinės žmogaus prigimtinės teisės būti traktuojamam vienodai garantija. Šis principas įpareigoja vienodus faktus teisiškai vertinti vienodai ir draudžia iš esmės tokius pat faktus savavališkai vertinti skirtingai. Konstitucinis visų asmenų lygybės įstatymui principas pažeidžiamas, kai tam tikra grupė asmenų, kuriems yra skiriama teisės norma, palyginti su kitais tos pačios normos adresatais, yra kitaip traktuojama, nors tarp tų grupių nėra tokio pobūdžio ir tokios apimties skirtumų, kad toks nevienodas traktavimas būtų objektyviai pateisintinas. Asmenų lygybės principas iš esmės reiškia diskriminacijos draudimą, o diskriminacija dažniausiai suvokiama kaip žmogaus teisių varžymas ar tam tikrų privilegijų teikimas, atsižvelgiant į lyties, rasės, tautybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų požymius (Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 1998 m. lapkričio 11 d. nutarimas Nr. 17/97).

Pagal Lygių galimybių įstatymo 8 straipsnio 1 punktą, įgyvendindamas lygias galimybes, prekių pardavėjas, gamintojas ar paslaugų teikėjas, nepaisydamas lyties, rasės, tautybės, pilietybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų, amžiaus, lytinės orientacijos, negalios, etninės priklausomybės, religijos, privalo: visiems vartotojams sudaryti vienodas sąlygas gauti tokius pačius gaminius, prekes ir paslaugas, įskaitant aprūpinimą būstu, bei taikyti vienodas apmokėjimo sąlygas ir garantijas už tokius pačius ir vienodos vertės gaminius, prekes ir paslaugas. Pažymėtina, jog tiesioginė diskriminacija yra elgesys su asmeniu, kai lyties, rasės, tautybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų, amžiaus, lytinės orientacijos, negalios, etninės priklausomybės, religijos pagrindu jam taikomos mažiau palankios sąlygos negu panašiomis aplinkybėmis yra, buvo ar būtų taikomos kitam asmeniui, išskyrus įstatymų nustatytus apribojimus dėl amžiaus, kai tai pateisina teisėtas tikslas, o šio tikslo siekiama tinkamomis ir būtinomis priemonėmis.

Konvencijos 26 straipsnio 1 dalies b) punkte šios Konvencijos šalims įtvirtinta pareiga imtis veiksmingų ir atitinkamų priemonių, įskaitant kitų neįgaliųjų teikiamą paramą, kad neįgalieji galėtų įgyti ir išlaikyti didžiausią įmanomą savarankiškumą, visus fizinius, protinius, socialinius ir profesinius gebėjimus, taip pat būtų visiškai įtraukti į visas gyvenimo sritis ir jose dalyvautų. Šiuo tikslu valstybės, šios Konvencijos šalys, organizuoja, stiprina ir plečia kompleksines gebėjimų ir funkcijų lavinimo ir reabilitacijos paslaugas bei programas, visų pirma sveikatos, užimtumo, švietimo ir socialinių paslaugų srities, taip, kad tokios paslaugos ir programos remtų dalyvavimą ir įtrauktį į bendruomenę ir į visuomenę visais aspektais, būtų savanoriškos ir prieinamos neįgaliesiems kuo arčiau jų bendruomenių, taip pat ir kaimo vietovėse.

Pagal Konvencijos 30 straipsnio 5 dalies e) punktą, siekiant suteikti neįgaliesiems galimybę lygiai su kitais asmenimis dalyvauti rekreacinėje, laisvalaikio ir sporto veikloje, valstybės, šios Konvencijos šalys, privalo užtikrinti, kad neįgalieji turėtų galimybę gauti paslaugas asmenų, organizuojančių rekreacinę, turizmo, laisvalaikio ir sporto veiklą.

Lygių galimybių įstatymo 2 straipsnio 9 dalyje tiesioginė diskriminacija yra apibrėžiama kaip elgesys su asmeniu, kai lyties, rasės, tautybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų, amžiaus, lytinės orientacijos, negalios, etninės priklausomybės, religijos pagrindu jam taikomos mažiau palankios sąlygos, negu panašiomis aplinkybėmis yra, buvo ar būtų taikomos kitam asmeniui. Vadovaujantis šia įstatymo nuostata, nagrinėjamu atveju, tiriant diskriminacijos fakto buvimą arba nebuvimą, buvo lyginamos baseino paslaugų teikimo asmenims su judėjimo negalia bei asmenims, neturintiems negalios, sąlygos ir vertinama, ar teikiant paslaugas šiems asmenims sudarytos vienodos galimybės.

Pagal Lygių galimybių įstatymo 4 straipsnį, nagrinėjant fizinių ir juridinių asmenų skundus, pareiškimus, prašymus, pranešimus ar ieškinius dėl diskriminacijos, pareiškėjui nurodžius aplinkybes, leidžiančias daryti prielaidą dėl tiesioginės ar netiesioginės diskriminacijos buvimo, preziumuojama, kad tiesioginės ar netiesioginės diskriminacijos, priekabiavimo ar nurodymo diskriminuoti faktas buvo. Skundžiamas asmuo turi įrodyti, kad lygių galimybių principas nebuvo pažeistas.

1. Atliekant tyrimą nustatyta, jog šiuo metu baseine teikiamos paslaugos visiems asmenims. Kadangi baseino patalpose yra įrengti keltuvai, paslaugos yra prieinamos asmenims su judėjimo negalia. Baseino pastato rekonstrukcijos darbai atlikti vadovaujantis Techniniu projektu, pagal kurį baseino patalpos bei įranga yra pritaikyti asmenų su negalia poreikiams remiantis Statybos techninio reglamento reikalavimais. Baseino pastato Techninio projekto rengėjas – UAB „Inžinerinė mintis“, statybos rangos darbus pagal Techninį projektą atlieka UAB „Stafas“, techninę priežiūrą atlieka UAB „Statybų koordinatoriai“. Techniniame projekte buvo numatyti sprendiniai dėl baseino patalpų ir įrangos pritaikymo asmenų su negalia poreikiams. Baseino patalpose įrengti „Omega F“ tipo „Lehner Lifttechnik“ keltuvai. Šiuo metu vykdoma baseino pastato rekonstrukcijos užbaigimo procedūra.

2017 m. spalio 5 d. UAB „Inžinerinė mintis“ direktorius telefonu informavo Tarnybą, jog pastaruoju metu kartu su neįgaliųjų organizacijomis vykdoma baseino pastato apžiūra, po kurios bus atsižvelgta į pateiktas rekomendacijas ir siūlymus dėl baseino pastato, aplinkos ir įrangos tobulinimo.

2. Tyrimo metu nustatyta, kad, vykdant baseino pastato rekonstrukcijos užbaigimo procedūrą, baseino pastato pritaikomumo asmenų su negalia poreikiams pagal Statybos techninio reglamento reikalavimus vertinimą atlieka Lietuvos žmonių su negalia aplinkos pritaikymo asociacijos (toliau – Asociacija) Kauno apskrities skyrius.

2017 m. spalio 20 d. Asociacijos Kauno apskrities skyriaus specialistai Tarnybą informavo, kad sprendimas dėl baseino pastato atitikties Statybos techninio reglamento reikalavimams dar nėra priimtas. Priėmus sprendimą, apie tai nedelsiant bus informuota Tarnyba.

3. Atliekant tyrimą nustatyta, kad Kauno apygardos prokuratūroje pagal analogiško turinio Pareiškėjo pareiškimą atliekamas patikrinimas dėl veiksmų, susijusių su baseino pastato technine rekonstrukcija ir baseino pastato galimu nepritaikymu asmenų su negalia poreikiams, atitikimo Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso nuostatoms. Sprendimas dėl šio pareiškimo dar nėra priimtas.

Įvertinus tyrimo metu surinktus duomenis bei įrodymus, konstatuotina, jog nėra objektyvių duomenų, leidžiančių pagrįstai teigti, jog Kauno plaukimo mokyklos administracija organizuodama ir vykdydama paslaugų teikimą baseine pažeidė Lygių galimybių įstatymo 8 straipsnio 1 punkto bei Konvencijos 26 straipsnio 1 dalies b) punkto ir 30 straipsnio 5 dalies e) punkto reikalavimus.

Atsižvelgdamas į tai, kas išdėstyta, bei vadovaudamasis Lygių galimybių įstatymo 17 straipsniu, 29 straipsnio 3 dalies 2 punktu,

Lygių galimybių kontrolierius

n u s p r e n d ž i a:

1. Nutraukti skundo Nr. (17)SN-124 tyrimą, trūkstant objektyvių duomenų apie padarytą pažeidimą.
2. Su sprendimu supažindinti Pareiškėją ir Kauno plaukimo mokyklos administraciją.

Sprendimas gali būti skundžiamas Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka Vyriausiajai administracinių ginčų komisijai (Vilniaus g. 27, 01119 Vilnius) arba apygardos administraciniam teismui.

Seimo kontrolierius,
laikinais pavaduojantis lygių galimybių kontrolierių

Raimondas Šukys